

МОВНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ РЕЧЕННЯ

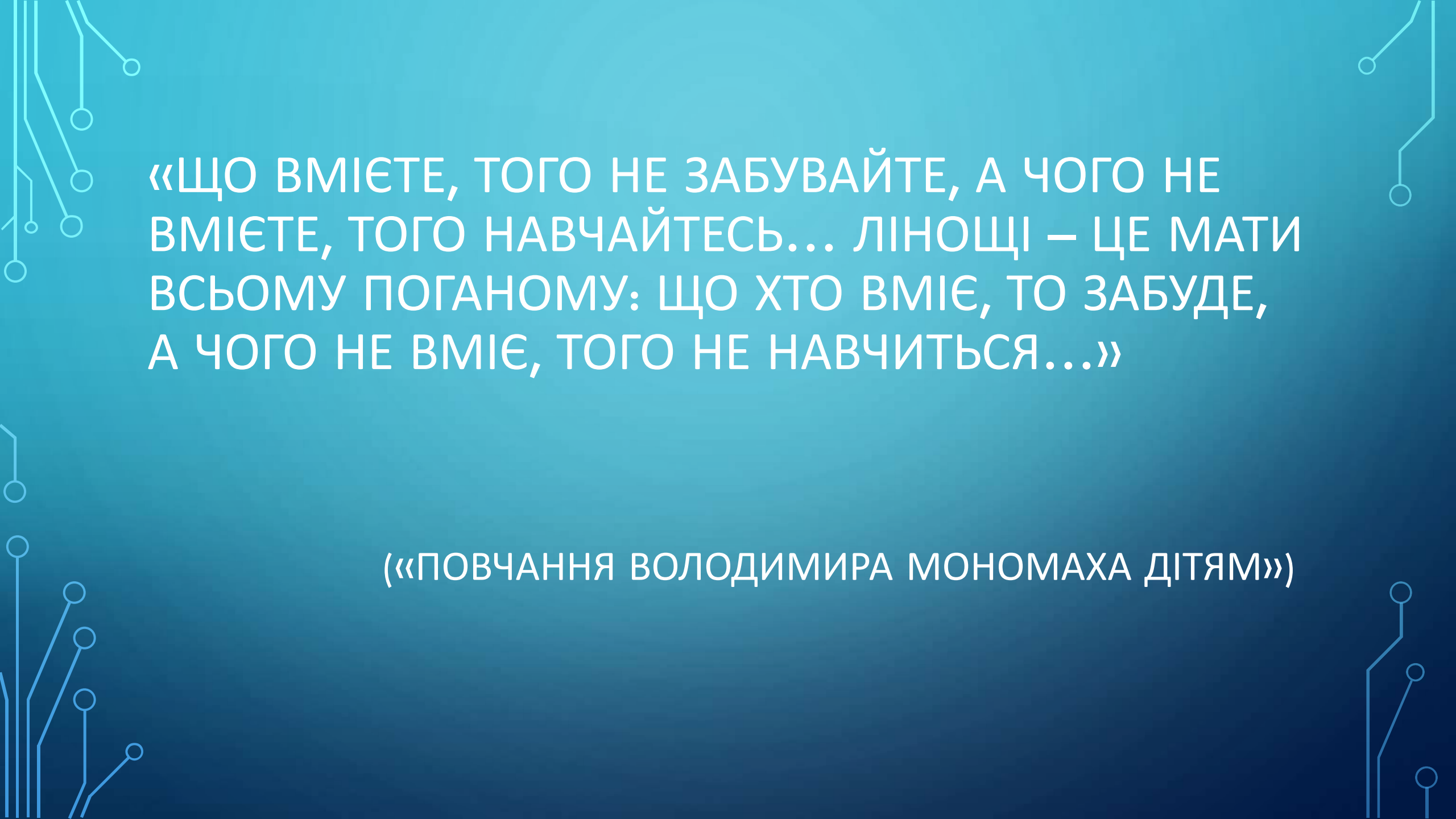
(ПОРЯДОК СЛІВ У РЕЧЕННІ,
ГРАМАТИЧНА ОСНОВА,
ВИДИ РЕЧЕНЬ)

16.05.24
УКР.МОВА

КЛАС: 9-А (1ГР.), 9-Б (2ГР.)
ВЧ.: ХАРЕНКО Ю.А.

МЕТА УРОКУ:

- Розширити знання учнів про будову речення, порядок слів у ньому, логічний наголос тощо
- Поглибити знання про граматичну основу речення, види речень
- Розвивати практичні навички роботи з текстами, реченнями, синтаксичними конструкціями
- Вдосконалювати мовленнєву культуру школярів

The background is a solid blue gradient. In the corners, there are decorative white line art elements resembling circuit boards or neural networks, with lines and small circles connecting them.

«ЩО ВМІЄТЕ, ТОГО НЕ ЗАБУВАЙТЕ, А ЧОГО НЕ
ВМІЄТЕ, ТОГО НАВЧАЙТЕСЬ... ЛІНОЩІ – ЦЕ МАТИ
ВСЬОМУ ПОГАНОМУ: ЩО ХТО ВМІЄ, ТО ЗАБУДЕ,
А ЧОГО НЕ ВМІЄ, ТОГО НЕ НАВЧИТЬСЯ...»

(«ПОВЧАННЯ ВОЛОДИМИРА МОНОМАХА ДІТЯМ»)

ЛІНГВІСТИЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

- Порівняйте подані речення.
- Чи однаковий їх зміст? Чим вони відрізняються?
- На яке слово в кожному з речень падає логічний наголос?

Восени айстри цвітуть у садах. Восени в садах цвітуть айстри.

ПОРЯДОК СЛІВ У РЕЧЕННІ. ІНВЕРСІЯ

Слова в словосполученнях і реченнях розташовані в певному порядку.
Розрізняють два типи порядку: **прямий** і **зворотний**.

Наприклад, у реченні **Красу природи люди здавна помічали** **прямий** порядок слів.

А в реченні **Здавна помічали люди красу природи** — **зворотний**.

Порушення прямого порядку слів в реченні з метою виділення певних членів речення називається **інверсією**.

ПРЯМИЙ ПОРЯДОК СЛІВ

- Підмет – присудок
- Означення – означуване слово
- Додаток після слова, від якого залежить
- Обставина може займати будь-яке місце в реченні

ДОСЛІДЖЕННЯ

Запишіть речення. Визначте в них порядок слів. Аргументуйте відповідь

1. Вечір був. І цвіли під вікнами мальви (Л. Костенко)
2. Мріють крилами з туману лебеді рожеві (В. Симоненко)
3. Опівночі айстри в саду розцвіли... (Олександр Олесь)

ТРАНСФОРМАЦІЯ

Перебудуйте речення так, щоб порядок слів був іншим. Запишіть їх.
Із третього речення виписіть усі можливі варіанти словосполучень

1. Від поганого кореня не бувають добрі яблука.
2. Не роблять людину щасливою гроші.
3. Виснажують нещасне тіло тривожні турботи.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Доберіть 5 прислів'їв на тему «Розум і мовлення», позначивши логічний наголос.

Поясніть їх зміст, вкажіть джерело.